

Assignatura: Infermeria Psicosocial i Salut Mental

Tipus: Troncal

Codi: 242002

Crèdits: 6 Teòrics: 3 Seminaris: 1,5 Laboratori/Pràctics: 1,5

Departament: Infermeria de Salut Pública, Salut Mental i Maternoinfantil

Semestre acadèmic: 1r i 2n

Semestre curricular: 2n

Coordinador/a: Mª Pilar Sabater Mateu

Professores de cada grup de docència:

A2.1 : Mª Teresa Lluch i Canut / Montserrat Puig Llobet

C2.1 : Mª Teresa Lluch i Canut

A2.2 : Mª Pilar Sabater Mateu

B2.2 : Mª Pilar Sabater Mateu / Mª Teresa Lluch i Canut/ Rosa Luna

C2.2 : Mª Pilar Sabater Mateu / Montserrat Puig Llobet

Idioma: català / castellà

OBJECTIUS GENERALS

En finalitzar l'assignatura, l'alumne serà capaç de:

- Identificar els aspectes psicològics i socials de les cures d'infermeria per tal d'afavorir l'atenció integral al pacient usuari i a la seva família o grup, mitjançant la relació terapèutica.
- Avançar en el propi procés de creixement personal i maduratiu, augmentant i potenciant l'autoconeixement i la capacitat d'interrelacionar-se adequadament amb un mateix i amb els altres.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

En finalitzar l'assignatura, l'alumne serà capaç de:

- Aprendre les bases del "autocuidado", identificant les pròpies necessitats per tal de millorar i potenciar el benestar personal i el rendiment professional.

- Demostrar capacitat per establir una relació d'ajuda, a partir del coneixement i el manteniment d'actituds i habilitats relacionals específiques.
- Descriure l'impacte de la malaltia com a situació de canvi i de crisi en la vida de la persona i en la dinàmica familiar.
- Identificar els recursos i els diversos sistemes de suport de què disposa de forma real o potencial l'usuari.
- Identificar els elements que acompanyen i que són propis de la situació de malaltia (ansietat, dolor, pèrdues i dol) intervenint adequadament segons la situació.
- Identificar els elements psicosocials que comporten determinades situacions específiques de malaltia (cròniques, terminals, quirúrgiques, UCI), aplicant el procés d'atenció d'infermeria d'acord amb la persona, el problema i la situació.
- Conèixer els elements que intervenen en el bon funcionament d'un equip intra i interdisciplinari, aplicant-los de manera harmònica i productiva, en els treballs de grup de l'assignatura.

Temari:

Unitat didàctica I. Conceptes bàsics en infermeria psicosocial i de salut mental

Tema 1. Aspectes psicosocials de les cures d'infermeria

1.1 Marc conceptual i metodològic de l'assignatura

1.2 Adaptació, canvis i crisis al llarg de la vida de la persona

1.3 La salut mental com a component de la salut: benestar subjectiu i creixement personal

Tema 2. L'infermer/a com a persona

2.1 Autoconcepte i autoestima

2.2 Autoconeixement

2.3 L'autocuidado com a requisit per a cuidar

2.4 Infermeria i qualitat de vida

Tema 3. La relació d'ajuda com a instrument terapèutic

3.1 Concepte, finalitats i característiques

3.2 Fases de la relació terapèutica

3.3 Problemes que poden presentar-se en la relació

Tema 4. Tècniques per potenciar els recursos personals

- 4.1 Resolució de problemes
- 4.2 Reestructuració cognitiva
- 4.3 Assertivitat

Tema 5. Mètodes per millorar el benestar del pacient

- 5.1. Relaxació/visualització
- 5.2. Massatge terapèutic
- 5.3. Altres alternatives

Unitat didàctica II. Elements comuns a la situació de malaltia i/o hospitalització

Tema 6. La malaltia i l'hospitalització

- 6.1. Impacte de la malaltia i de l'hospitalització en la persona i en la família
- 6.2. L'ansietat i l'estrès com a components bàsics en la situació de malaltia
- 6.3. Respostes davant de la malaltia
- 6.4. El procés d'atenció d'infermeria

Tema 7. Aspectes psicosocials del dolor

- 7.1. Factors que influeixen en la percepció i en l'expressió del dolor
- 7.2. Mecanismes, funció i significació del dolor
- 7.3. El procés d'atenció d'infermeria

Tema 8. Les pèrdues i el procés de dol

- 8.1. Conceptes bàsics sobre les pèrdues i el dol
- 8.2. Elaboració i procés del dol
- 8.3. El procés d'atenció d'infermeria

Unitat didàctica III. El professional d'infermeria en les situacions de cures d'infermeria

Tema 9. La família com a client

- 9.1. La família i altres sistemes de suport
- 9.2. La família amb patrons disfuncionals d'actuació
- 9.3. Factors de risc i famílies en crisi
- 9.4. Procés d'atenció d'infermeria

Tema 10. Aspectes psicosocials del pacient quirúrgic

- 10.1 Tipus d'intervenció quirúrgica
- 10.2 Característiques de l'etapa preoperatòria i postoperatòria
- 10.3 El procés d'atenció d'infermeria

Tema 11. Aspectes psicosocials del pacient ingressat en una unitat de cures especials

- 11.1 Principals factors d'estrès
- 11.2 Atenció a la família
- 11.3 El procés d'atenció d'infermeria

Tema 12. Aspectes psicosocials del pacient crònic

12.1 Tipus de malalties cròniques

12.2 Pèrdues associades a la malaltia crònica

12.3 El procés d'atenció d'infermeria

Tema 13. Aspectes psicosocials del pacient terminal

13.1 Conceptes bàsics sobre la mort i el moribund

13.2 Etapes del procés de dol

13.3 El procés d'atenció d'infermeria

Tema 14. L'equip d'infermeria com a grup de treball

14.1 Elements bàsics per al funcionament d'un equip

14.2 Estrès professional

14.2 Procés i resolució dels conflictes

14.3 Lideratge en Infermeria

Activitats:

- Activitat aprenentatge autònom:
 - Lectura i anàlisi crítica d'articles
 - Elaboració, aplicació i avaluació d'un pla de cures personal
 - Estudi de temes
 - Descripció escrita d'una situació experiencial de dol
 - Elaboració d'un treball cooperatiu de camp (lectura específica, cerca de material, selecció crítica, anàlisi reflexiu), preparació per presentació oral amb mitjans digitals (power-point, video, audio, WebQuest) i preparació per presentació escrita.

- Activitat no presencial:
 - Treball personal dirigit sobre aspectes psicosocials del dol
 - Treball personal dirigit sobre l'autocura
 - Treball cooperatiu dirigit sobre demostracions psicosocials aplicades a una àrea temàtica específica

- Activitat presencial: (classe magistral tema/s, bloc/s..., exposició de treballs, vídeo...)
 - Classes magistrals
 - Exposició de treballs
 - Debats
 - Simulació de casos
 - Tallers vivencials de relaxació
 - Tutories individuals i grupals

Metodologia:

- Docència i aprenentatge:
 - Classes magistrals amb grup gran
 - Classes amb subgrups de treball
 - Seminaris en grups de tamany mitjà (20-27 alumnes)
 - Presentacions amb WebQuest
 - Presentacions i anàlisis de situacions amb el dossier elèctronic "Treballs psicosocials de camp"
 - Tutories individuals
 - Tutories en grup reduït (3-5 alumnes)

Avaluació:

L'avaluació és continuada. Consisteix en tres grans apartats:

1. Seminaris.
2. Treball cooperatiu de Camp.
3. Examen tipus test.

1. SEMINARIS

Es treballaran, mitjançant tècniques actives, 4 temàtiques específiques, que tenen les següents puntuacions:

Seminari nº 1: Salut Mental Positiva (0,50)

Seminari nº 2: Autocuidado (1,75 punts)

Seminari nº 3: Tècniques alternatives per millorar el benestar del pacient (respiració i relaxació) (0,25 punts)

Seminari nº 4: Pèrdues i dol (0,50 punt)

En la nota global de l'assignatura, els seminaris aporten un 30% i es desenvolupen durant el semestre, segons calendari que es fixarà al principi de l'assignatura.

2.TREBALL Cooperatiu de Camp sobre un dels temes del programa.

La presentació s'ha de fer oral i escrita, i per al seu desenvolupament existeix una guia específica que s'entrega a l'inici del curs.

Aquest treball puntua un 20% dins de la nota global de l'assignatura i es presenta durant la segona part del semestre.

La realització d'aquest treball (escrita i oral) és un requisit imprescindible per accedir a l'examen tipus test.

3. EXAMEN tipus TEST amb 50 preguntes.

Els continguts es corresponen amb el manual bàsic recomanat i amb les explicacions de les classes magistrals.

Aquest examen constitueix el 50% de la nota total i la seva superació és un requisit imprescindible perquè siguin considerades la resta de puntuacions de l'alumne (en seminaris i treball cooperatiu de camp escrit/oral).

Aquesta avaluació es farà en finalitzar el programa, segons les dates que s'estableixin en el calendari d'exàmens del centre.

Avaluació única

L'estudiant que sol·liciti avaluació única haurà de fer un examen escrit, amb dos apartats: un tema general (4 punts) i tres preguntes de longitud mitjana (2 punts per pregunta). Els continguts corresponen al temari tractat durant el curs (tant en classes magistrals com en seminaris).

Aquesta avaluació es farà en finalitzar el programa, segons les dates que s'estableixin en el calendari d'exàmens del centre.

En tots els casos, es mantindrà la segona convocatòria d'examen, realitzant el mateix tipus que en la primera convocatòria.

Fonts d'informació:

Bàsica

- Lluch Canut Ma Teresa. Enfermeria Psicosocial y de Salud Mental: marco conceptual y metodológico. Barcelona: Publicacions UB; 2004 (versió CD i e-book)
- Novel Martí Glòria, Lluch Canut Ma Teresa, Miguel M D. Enfermeria psicosocial y salud mental. Barcelona: Masson; 2003.

Complementària

- Carpenito Lynda Juall. Diagnósticos de enfermería: aplicaciones a la práctica clínica . 4^a ed. México: McGraw Hill/Interamericana; 2003.
- Johnson Marion, editor. Clasificación de resultados de enfermería (NOC) . Madrid: Elsevier; 2005.
- Johnson, Marion, editor. Diagnósticos enfermeros, resultados e intervenciones : interrelaciones NANDA, NOC y NIC. Madrid: Elsevier Science; 2002.
- McCloskey Joanne Comi, Bulechek Gloria M, editors. Clasificación de intervenciones en enfermería (CIE = NIC): proyecto de intervenciones IOWA. Madrid: Harcourt; 2005.
- North American Nursing Diagnosis Association. Diagnósticos enfermeros. Definiciones y clasificación 2005-2006 . Barcelona: Harcourt; 2005.

- Peplau Hildegard E. Relaciones interpersonales en enfermería: un marco de referencia conceptual para la enfermería psicodinámica. Barcelona: Salvat; 1993.

Documentació digital:

- Carpeta electrònica “Treballs psicosocials de camp”, arxiu “Articles analitzats”. Localitzable dins del dossier electrònic de l'assignatura.

Bases de dades:

- Cinhal
- Cuidatge
- Medline